Orașul Chișinău în primele luni ale re-ocupației sovietice (august-decembrie 1944)

CZU: 94(478-25)"1944"

Anatol PETRENCU

La 24 august 1944, or. Chișinău a fost reocupat de Armata Roșie. La scurt timp, organele administrației sovietice au preluat controlul orașului. Documentele de arhivă demonstrează că organizarea conducerii orășenești a fost pregătită până la ocuparea orașului. Astfel, la 12 august 1944, la ședința Biroului orășenesc Chișinău al Partidului Comunist (bolșevic) din Moldova (prim-secretar al Comitetului orășenesc Chișinău era L. Selivanov) au fost numiți funcționarii de partid, între care primii secretari ai comitetelor raionale din Chișinău: Mihail Glebov (raionul Stalinski), Grigori Bușlaev (r-nul Leninski), Constantin Șcerbenko (r-nul Krasnoarmeiski).

Odată instalată, administrația rusească a orașului Chișinău s-a confruntat cu o serie de probleme:

– Acapararea abuzivă de către noile autorități a imobilelor și inventarului din ele. Astfel, în ședința Biroului orășenesc de partid au fost prezentate numeroase exemple, între care și faptele angajaților Comisariatul poporului pentru afaceri interne (NKVD). Aceștia au acaparat un șir de imobile, afișând tăblițe „Zaniato NKVD" („Ocupat de NKVD") și au pus santinele care nu permiteau conducerii orășenești să intre în interior. Au fost prezentate cazuri de sechestrare abuzivă a mobilei și averii orășenilor (de ex., locuitorului Tomici i-a fost luat cu forța pianul).

– În perioada respectivă, autoritățile orașului nu au reușit să restabilească asigurarea cu apă potabila sau menajeră, precum și canalizarea. Din cauza acestor neajunsuri, în luna noiembrie, în Chișinău s-a produs o epidemie de tifos exantematic și febră tifoidă. Focarele bolii infecțioase au fost Centrul de triere, gara feroviară, Centrul de transfer al Comisariatului militar orășenesc, piețele agricole. Autoritățile au numit o Comisie extraordinară anti epidemiologică în frunte cu Nicolae Vizitei, președintele Comitetului (executiv) orășenesc Chișinău.

– Condițiile din spitale erau de groază. De exemplu, în Spitalul nr. 3 de boli infecțioase, 170 de persoane infectate de tifos exantematic erau culcate pe podele, cazarmamentul lipsea cu desăvârșire, încăperile nu erau încălzite. Epidemia a afectat și corpul medical al spitalului: în noiembrie 1944 au murit de tifos exantematic un medic, responsabilul de gospodărie și magazinerul. În ședința Biroului orășenesc de partid comunist au fost expuse alte exemple înfiorătoare: în căminul Trustului de construcții (*Moldavstroi trest*) muncitorii locuiau în camere neîncălzite, ei nu aveau posibilitatea să se spele în băi, erau plini de păduchi. În camere și în curtea căminului nu se făcea curățenie și nu era WC.

Am adus doar câteva exemple – dovadă că noile autorități au comis abuzuri (ocuparea imobilelor, sechestrarea mobilei și a obiectelor personale ale orășenilor, care rămaseră în oraș, consum excesiv de băuturi alcoolice etc.) și că nu au fost capabile să rezolve prompt problemele stringente, cu care se confruntau orășenii.